

به رغم رشد صنعت دوبله در دنیا رتبه ایران در این زمینه افت کرده است

رتبه دوم تماشا رتبه دهم دوبله

واوائل ۱۹۳۰، دوبله در بسیاری ازکشورها ازجمله ایتالیا، اسپانیا و آلمان رایج بوده است. دوبله هنوز در بسیاری از این کشورها به‌عنوان راهی برای ترجمه فیلم‌ها و سریال‌های خارجی استفاده می‌شود. در ایتالیا، سیستم دوبله در دهه ۱۹۳۰ به قدری توسعه یافت که حتی تا دهه ۱۹۸۰ که رشد تلویزیون چشمگیر شد، با وجود اینکه تلویزیون مستقیما از صدای ضبط شده استفاده می‌کرد، دوبله برای افزودن صدا به فیلم‌های ایتالیایی استفاده می‌شد. پس چرا چنین رویه به ظاهر عجیبی جای‌پای درصنایع روبه رشد فیلم این‌کشورها پیدا کرد؟ به هر حال، آیا زیرنویس‌ها راه بهتری برای دست‌نخورده نگه‌داشتن فیلم اصلی و ترجمه همزمان آن نیستند؟ به نظر می‌رسد در این زمینه دلایل کمی وجود دارد.

میلاد جلیل‌زاده

خبرنگار گروه فرهنگ

مخاطبان انگلیسی‌زبان به ندرت با فیلم‌ها و برنامه‌های تلویزیونی دوبله شده مواجه می‌شوند. این احتمالا توضیح می‌دهد که چرا آنها تمایل دارند دوبله را بسیار چیزعجیب‌وغریبی بدانندودرک این‌نکته برایشان دشوار است که فیلم‌ها و سریال‌های تلویزیونی در کشورهای دیگر دوبله می‌شوند. صداهای دوبله شده معمولا کمی صاف به نظر می‌رسند و هرگز کاملا با دهان‌هایی که روی صفحه می‌بینیم هماهنگ نمی‌شوند. این می‌تواند آزادهنده و شاید حتی کمی ناراحت‌کننده باشد. اما از زمان تولد سینمای ناطق در اواخر دهه ۱۹۲۰

صداهای ناسیونالیستی

در اوایل قرن بیستم، بسیاری از مردم اروپا که مخاطب سینما بودند سطح سواد پایینی داشتند. اگر نتوانید زیرنویس‌ها را بخوانید یا به اندازه کافی سریع بخوانید، زیرنویس بی‌فایده است. همچنین این بحث وجود دارد که زیرنویس‌ها تصاویر فیلم را خراب می‌کنند و چشم بیننده را به پایین صفحه می‌چسبانند. با این حال، شاید مهم‌ترین دلیل علاقه به صنعت دوبله سیاسی بود.

دوبله ابزاری عالی برای سانسور نرم و نامحسوس فیلم است. فیلم‌های ناطق در اوایل دهه ۱۹۳۰ ظاهر شدند، زمانی که بسیاری از کشورها تحت

سلطه رژیم‌های توتالیتر بودند. در اروپا، این افراد شامل بنیتو موسولینی، فرانسیسکو فرانکو و نازی‌ها بودند. سانسور یکی از ویژگی‌های تولید و توزیع فیلم در ایتالیا، اسپانیا و آلمان از قبل از قدرت گرفتن این دیکتاتوری‌ها بود، اما پس از آمدن آنها به طرز چشمگیری افزایش یافت. به‌ویژه ایتالیا و اسپانیا، دوبله را از نظر ایدئولوژیک مفید دانستند. برای مثال، فاشیست‌های موسولینی، فیلم‌های خارجی را در طول فرآیند دوبله با تغییر دیالوگ‌ها دستکاری کردند تا هرگونه اشاره نامطلوب به ایتالیا یا ایتالیایی‌ها را حذف کنند. آنها همچنین از دوبله برای تغییر

صداهای بین‌المللی

در دوره پس از جنگ جهانی دوم، اروپای غربی (به استثنای اسپانیا) از توتالیتریسم رها شد و سطح سواد عمومی شروع به افزایش کرد، اما دوبله باقی ماند. این تاحدودی به آن دلیل بود که دوبله پیش از آن به یک عادت ثابت و آشنا تبدیل شده بود. در ضمن دوبله برای سیستم تولید مشترک که سینمای اروپا به‌طور فزاینده‌ای به آن متکی بود، حیاتی شده بود. تولید مشترک اساسا شامل دو (یا چند) شرکت سازنده در کشورهای مختلف بود که با هم یک فیلم می‌ساختند. این روش در میان تولیدکنندگان محبوب بود زیرا به این معنی بود که می‌توانستند منابع را جمع کنند و به کمک‌های مالی و معافیت‌های مالیاتی از چندین دولت دسترسی داشته باشند.

مانند سانسور، تولید مشترک هم از روزهای اولیه سینمای تجاری وجود داشت. این یک ابتکار کلیدی بود و هنوز هم هست که به کشورهای نسبتا کوچک اروپایی اجازه داد تا علیه سلطه روزافزون واردات هالیوود متحد شوند. دوباره، دوبله در اینجا بسیار مهم بود، زیرا این فیلم‌های مشترک معمولا بازیگرانی از چندین کشور را به نمایش می‌گذارند. دوبله به این معنی بود که هر بازیگری بتواند در صحنه فیلمبرداری به زبانی که انتخاب می‌کند بازی کند. اگر یک فیلم دوبله شده قدیمی را از نزدیک لب‌خوانی کنید، اغلب می‌توانید متوجه شوید که بازیگران به زبان‌های مختلفی صحبت می‌کنند. «خوب، بد، زشت» سرجیو لئونه نمونه‌ای واضح است. این فیلم‌ها بدون صدا فیلمبرداری شدند و

طبیعی از دوبله‌های مختلف به زبان‌های مختلف در پست پروداکشن با استفاده از تیم‌های مختلف صداپیشه به آن اضافه می‌شد. بسیاری از کارگردانان از این سیستم متنفر بودند و دوبله را راهی برای پاک کردن ریشه‌های ملی فیلم‌ها می‌دانستند و برخی ادعا کردند که این بخشی از یک حرکت سیاسی گسترده‌تر برای همگن کردن اروپا بود (ناتو و بازار مشترک هم در این زمان باعث ادغام اروپا در یک کل واحد بودند). به عبارت دیگر، توتالیتریسم احتمالا کم‌رنگ شده بود اما برای بسیاری دوبله همچنان یک ابزار سیاسی بود.

دوبله هنوز به‌عنوان یک روش کلیدی ترجمه سمعی و بصری در بسیاری از کشورها مورد استفاده قرار می‌گیرد و هنوز بحث‌های سیاسی

در مورد آن جریان دارد. به‌عنوان مثال، بازار فیلم در قسمت فرانسوی زبان کانادا استدلال کرده که دوبله‌های تولید شده به فرانسوی اروپایی برای آن منطقه مناسب نیست. دوبله مکرر و غیرقابل تعجب در مرکز بحث‌هایی است که پیرامون سیاست زبان و امپریالیسم فرهنگی و تحمیل فرهنگ یک کشور به کشور یا مردم دیگر قرار می‌گیرد. آنچه تاریخ سیاسی دوبله به ما می‌گوید این است که حتی عناصر به ظاهر جزئی، فنی یا پیش‌افتاده تولید فیلم و تلویزیون می‌توانند اهداف سیاسی بسیار ملموس و قابل توجهی داشته باشند. در دنیایی که به‌طور فزاینده‌ای از رسانه‌های صوتی و تصویری اشباع شده است، ما باید این درس را جدی بگیریم.

دوبله یا زیرنویس؛ کدام محبوب‌تر است؟

آخرین نظرسنجی‌ها نشان می‌دهد که حداقل ۶۵ درصد از آمریکایی‌ها حداقل یک بار در ماه از محصولات غیرانگلیسی‌زبان استفاده می‌کنند اما هنوز ۸۰ درصد از آنها زیرنویس را به دوبله ترجیح می‌دهند. در بعضی کشورهای دیگر مثل کره جنوبی هم زیرنویس به دوبله ترجیح داده می‌شود اما همه جا به این شکل نیست و چندین کشور دنیا هستند که صنعت دوبله بسیار قدرتمندی دارند.

آلمان

صنعت دوبله آلمان، بزرگ‌ترین بازار در اروپاست. دوبله فیلم در کشورهای آلمانی‌زبان یک امر سنتی و رایج است. در آلمان به دلایلی زیرنویس به اندازه سایر کشورهای اروپایی پذیرفته نیست و استفاده نمی‌شود.

ایتالیا

در ایتالیا دوبله سیستماتیک است. این یک سنت است که به دهه ۱۹۳۰ در رم، میلان، فلورانس و تورین برمی‌گردد. رم پایگاه اصلی صنعت دوبله است. اینجاست که تولیدات مهمی مانند فیلم، سریال، مستند و کارتون دوبله می‌شوند. صنعت دوبله ایران هم با آموزش دوبله‌و‌های ایرانی در ایتالیا آغاز به کار کرد.

اسپانیا

در اسپانیا، برخی از بازیگران دوبله به محبوبیت زیادی برای صدای خود دست یافته‌اند. به‌عنوان مثال کنستانتینو رومرو (که دوبلور کلینت ایستوود، دارت ویدر، آرنولد شوآرتزنگر در «ترمیناتور» و بسیاری موارد دیگر است) شهرت ویژه‌ای دارد. نمونه دیگر اسکار مونوز Oscar Muñoz اسپانیایی است. در بسیاری از جاها مانند کاتالونیا، باسک و گالاسیا اکثر مخاطبان برنامه‌های خارجی دوبله شده به زبان خود را دارند. زبان آنها با اسپانیایی اروپایی متفاوت است.

برزیل

در برزیل تا سال ۲۰۱۲، دوبله عمدتا برای فیلم‌های کودکان بود و برای

فرهنگ

فرهنگیان

پنجشنبه ۱۰ خرداد ۱۴۰۳

شماره ۴۱۵۱

WWW.FDN.IR

FARHIKHTEGANDAILY

به صدا هزار زبان آموز در ۱۸۰ کشور سراسر جهان متصل می‌کند، تحقیقی درباره ضریب نفوذ دوبله و زیرنویس فیلم و سریال در کشورهای مختلف انجام داده که نتایج قابل توجهی دارد. طبق این تحقیق کشورهایی که بیشترین بیننده محتوای خارجی را دارند عبارتند از:

مکزیک (۷۸٪)

ایران (۸۵٪)

برزیل (۸۰٪)

پاکستان (۷۹٪)

فیلیپین (۷۸٪)

از میان این کشورها، ایران تنها کشوری است که مخاطبانش زیرنویس را ترجیح می‌دهند، درحالی‌که چهار کشور دیگر دوبله را ترجیح می‌دهند. جالب اینجاست که با وجود آموزش اجباری زبان انگلیسی در این کشورها، اکثر بینندگان همچنان محتوای دوبله را انتخاب می‌کنند. این نشان می‌دهد که این بینندگان ممکن است به جای یادگیری زبان بیشتر به محتوای خارجی برای سرگرمی یا علایق فرهنگی علاقه‌مند شوند، درحالی‌که بینندگان آمریکایی ممکن است مثلا از محتوای خارجی برای تکمیل درس اسپانیایی خود استفاده کنند.

از سوی دیگر، رتبه‌بندی کشورها بر این اساس که مخاطبان کدام‌شان زیرنویس را بیشتر ترجیح می‌دهند عبارت است از:

روسیه (۸۶٪)

ایالات متحده (۷۶٪)

هند (۶۸٪)

ایران (۶۷٪)

چین (۶۶٪)

یک بررسی آماری دیگر نشان می‌دهد کشورهایی که بیشترین درصد محتوای دوبله شده در Netflix را دارند عبارتند از:

مکزیک (۶۱٪)

جمهوری دموکراتیک کنگو (۶۱٪)

آلمان (۶۱٪)

ژاپن (۴۰٪)

آمارها چه می‌گویند؟

موسسه preply به‌عنوان یک بازار آنلاین آموزش زبان که معلمان را